

OM DEN SVENSKA BONDEPRAKTIKANS URSPRUNG

Av

AXEL NELSON, Uppsala

REDAN en flyktig blick i någon av de många allt sedan år 1662 utkomna upplagorna av den svenska Bondepraktikan ger vid handen, att dess text måste återgå på en utländsk förlaga. Dess rön och råd äro hämtade från en livs- och erfarenhetssfär vitt skild från invånarnas i den karga Norden. Där talas t. ex. på flera ställen om vinodling och vinskörd, som naturligtvis icke, allra minst i dessa avlägsna tider, praktiserades på våra breddgrader.

I en uppsats¹, som behandlar den medeltida kalenderns månatliga olycksdagar, de s. k. egyptiska dagarna², omnämnde jag³ de i den svenska Bondepraktikan förekommande olycksdagarna och vågade i detta sammanhang göra det antagandet, att dessa olycksdagar hämtats från den tyska bondepraktikan, av vilken den svenska vore en översättning. En fortsatt⁴ granskning av materialet ådagalade emellertid, att förhållandet är mera invecklat än så.

¹ A. NELSON, *Dies Aegyptiaci. Ett bidrag till kännedomen om den medeltida kalendern*. I: *Overbibliotekar Wilhelm Munthe på 50-årsdagen 20. oktober 1933 fra fagfeller og venner* (Oslo 1933), s. 185—196.

² I *En isländsk svartkonstbok från 1500-talet. Utg. med översättning och kommentar av NAT. LINDQVIST* (Uppsala 1921), s. 40 finnes en lista på 24 olycksbringande egyptiska dagar, nämligen: 1 och 7 jan., 3 och 4 febr., 1 och 4 mars, 8 och 10 april, 3 och 7 maj, 10 och 15 juni, 10 och 13 juli, 1 och 2 aug., 3 och 10 sept., 3 och 10 okt., 3 och 5 nov. samt 7 och 10 dec.; denna lista avviker med avseende på ca. hälften av antalet månadsdata från den under medeltiden vanligen förekommande serien av *dies Aegyptiaci*, om vilken se min ovan nämnda uppsats s. 195 f. Den serie av »ulyckelige Dage», som A. C. BANG i huvudsak efter 1800-talsuppteckningar publicerat i *Norske Hexeformularer og magiske Opskrifter* (Kristiania 1901—1902; Videnskabsselskabets Skrifter. II. Hist.-fil. Klasse, 1901: 1), s. 519 f. överensstämmer däremot praktiskt taget alldeles med den i den svenska Bondepraktikan förekommande listan på »förkastade dagar».

³ Anf. st., s. 196.

⁴ På grund av brådska vid tryckläggningen måste manuskriptet avslutas, innan det utländska materialet blev mig tillgängligt. Genom välvilligt tillmötesgående från Preussiska